

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ เป็นไปโดยรวดเร็ว สิ่งสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เหล่านั้นคือการศึกษา โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศไทย ในปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ อยู่ที่ การปรับกระบวนการเรียน และเปลี่ยนกลวิธีการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ ทั้งเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนที่ใกล้ชิดที่สุด และบุคคลสำคัญที่จะบันดาลให้เกิดความสำเร็จ ความสำเร็จคือครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ที่พระราชทานแก่นายบุญถิ่น อัตถากร ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสที่นำคณะครูและนักเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลามจากภาคใต้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2515 ความว่า"...ผู้ที่เป็นครูจะถือเป็นหน้าที่อันดับแรกที่จะต้องให้การศึกษาคือสั่งสอนอบรมอนุชนให้ได้ผลแท้จริงทั้งในด้านวิชาความรู้ ทั้งในด้านจิตใจและความประพฤติ ทั้งต้องคิดว่างานที่แต่ละคนกำลังทำอยู่นี้คือความเป็นความตายของประเทศ เพราะอนุชนที่มีความรู้มีความดีเท่านั้นที่จะรักษาชาติบ้านเมืองไว้ได้..." (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2547:52)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องนำไปจัดให้เกิดผลสำเร็จตามบทบัญญัติดังกล่าวและได้นำไปกำหนดไว้ ในมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งสถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติตามบทบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2540:25)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ,30 ในมาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในมาตรา 30 บัญญัติว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47, ในมาตรา 47 บัญญัติไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.2542:21)

หลักการของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ข้อ 3 กล่าวว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ.2544:22) จึงต้องมีรูปแบบการพัฒนา มนุษย์ที่สมบูรณ์และเพื่อให้การพัฒนา มนุษย์ ไปสู่คุณภาพดังกล่าวนี้จึงมีบทบัญญัติที่ให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี และให้มีคณะกรรมการจากภายนอกมาทำการประเมิน สถานศึกษาทุก 5 ปี จึงทำให้สถานศึกษาต้องมีรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่สมบูรณ์ จากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ปีการศึกษา 2546 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม

วิชาคณิตศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 7.69 ปรับปรุง ร้อยละ 92.31

วิชาวิทยาศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 53.85 ปรับปรุง ร้อยละ 46.15 เกณฑ์เฉลี่ยใน 2 วิชา เกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 30.77 ปรับปรุง ร้อยละ 69.23 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม

วิชาคณิตศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 29.41 ปรับปรุง ร้อยละ 70.59

วิชาวิทยาศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 29.41 ปรับปรุง ร้อยละ 70.59

เกณฑ์เฉลี่ยใน 2 วิชา เกณฑ์ดี ร้อยละ 0.00 พอใช้ ร้อยละ 29.41 ปรับปรุง ร้อยละ 70.59

การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) ซึ่งทำการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไปแล้ว พบว่า มีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1,10 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ จำนวน 4 มาตรฐานคือ มาตรฐานที่ 4,6,9,12 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 1 มาตรฐาน คือมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรและเป็นมาตรฐานที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.2548 : 48)

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ปีการศึกษา 2546 และการประเมินของ (สมศ.) สะท้อนให้เห็นปัญหาด้านมาตรฐานการเรียนรู้ของโรงเรียนซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก คือ อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงถึงร้อยละ 69.23 ในชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 และร้อยละ 70.59 ในชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลกระทบต่อระบบหลัก มาตรฐานที่ 8 คือเรื่องการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่รับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความตระหนักและสนใจที่จะศึกษาปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา เพื่อจะได้เป็นข้อมูลและสารสนเทศ ที่ได้รับจากการประมวลผลของการวิจัยครั้งนี้ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

จุดมุ่งหมายการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้ในมาตรฐานที่ 8 ด้านการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปใช้จริง มีการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามสภาพจริง ทั้งการประเมินเพื่อปรับปรุง และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน และมีการนำผลการประเมินมาปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน คณะครู จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 10 คน รวม 26 คน

ช่วงที่ 2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ช่วงที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาการพัฒนาระบบการเรียนรู้ สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน วัดเทพรัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ช่วงที่ 2

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ รูปแบบการพัฒนาระบบการเรียนรู้ สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน วัดเทพรัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง แผนภาพแสดง ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินงานการพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนวัดเทพรัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้เกิดผลดีกับโรงเรียนในด้านการเรียนรู้

การเรียนรู้ หมายถึง การจัดแนวการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการของผู้เรียน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน เป็นรายบุคคลเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการใช้สื่อ นวัตกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการประเมินผลอย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินมาปรับกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบการพัฒนาระบบการเรียนรู้ หมายถึง แผนภาพแสดง ขั้นตอน วิธีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของนักเรียน ในด้านการเรียนรู้ ของโรงเรียนวัดเทพรัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง มาตรฐานการศึกษาด้านการเรียนรู้ในมาตรฐานที่ 8 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน)ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวดำเนินการของโรงเรียนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กรรมการสถานักเรียน หมายถึง ตัวแทนนักเรียนที่ได้รับเลือกตั้งให้มาทำหน้าที่ในสถานักเรียน
โรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
2. ได้รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพรัตนวาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท